

Vänsterpartiet i Region Västmanland står på din sida

Regionalpolitiskt program
2026–2030

INNEHÅLL

Vården ska finnas där när du behöver den

- En nära vård som utgår från dina behov | 4
- Moderna sjukhus för trygga invånare | 5
- Kraftsamla för psykisk hälsa | 6
- En sammanhållen sjukvård i egen regi | 6
- Vi måste ta hand om de som tar hand om oss | 7
- Patientavgifter som alla har råd med | 8
- Friska tänder ska inte vara en klassfråga | 9

Ett levande och jämlikt Västmanland

- Hela regionen ska utvecklas | 10
- Hållbarhet ger hopp om framtiden | 11
- Bättre folkhälsa är en investering | 11
- Klimatfrågan handlar om klass | 12
- Lokala satsningar stärker vår beredskap | 14
- Fler ska kunna åka kollektivt | 15
- Stärk kulturlivet | 16
- En kulturell allemansrätt | 17
- Ett Västmanland för alla | 17

Våra viktigaste valfrågor | 19

INLEDNING

Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti som vilar på en ekologisk grund. Vi arbetar för en stark välfärd, jämlikhet och grön omställning. Det här programmet ska ligga till grund för den politik som Vänsterpartiet driver i Region Västmanland åren 2026–2030. Vår regiongrupp består av de politiker som sitter som ledamöter och ersättare i regionfullmäktige och de har i uppgift att se till att programmet efterlevs. Det är också den nuvarande regiongruppen som tillsammans med distriktsstyrelsen har valt ut de viktigaste frågorna att fokusera på de kommande fyra åren.

**När vi är sjuka
får vi vård efter
behov. Det är
vårt löfte till er.”**

Valprogrammet var uppe för intern diskussion på höstkonferensen 2025 samt vid ett par öppna digitala möten. Det har även funnits möjligheter för medlemmar och partiföreningar att skriva motioner med ändringar eller tillägg till förslaget. Programmet antogs på vår valkonferens den 18 januari 2026 av ombud från alla tio kommunerna i distriktet. Genom en öppen arbetsprocess där programmet har förankrats hos medlemmarna finns goda förutsättningar att använda det i både valkampanj, förhandlingar och i det fortsatta politiska arbetet.

Region Västmanland ansvarar för hälso- och sjukvården på vårdcentraler och sjukhus, inom psykiatri och tandvården. Andra frågor som hör till regionens ansvarsområden är kollektivtrafik mellan kommunerna, infrastruktur, näringsliv, bredband och kultur. För oss i Vänsterpartiet är det viktigt att välfärden får tillräckliga resurser, finansieras solidariskt och styrs demokratiskt av folkvalda politiker. Därför vill vi att regionen ska äga och driva vårdcentraler, sjukhus och kollektivtrafik.

Vi vill se ett levande Västmanland, som präglas av framtidstro, trygghet och optimism, där våra invånare utvecklas, mår bra och kan leva hållbart. Vi kommer alltid att stå upp för utsatta grupper och tillvarata deras intressen. Vår vision är ett samhälle som främjar hälsa och välmående hos alla. När vi är sjuka får vi vård av hög kvalitet som ges efter behov. Oavsett var i länet vi bor kan vi lita på att vi får hjälp när vi behöver det. Det här är våra löften till er.

VÅRDEN SKA FINNAS DÄR NÄR DU BEHÖVER DEN

**Den som är i
störst behov
av vård ska få
den först.”**

En nära vård som utgår från dina behov

Du som bor i Västmanland ska kunna få god vård i rätt tid och på rätt plats. Det ska alltid vara hälso- och sjukvårdslagen som bestämmer ordningen i kön. Den som är i störst behov av vård ska givetvis få den först. Men väntetiderna ska inte heller vara orimligt långa för den som inte är allvarligt sjuk. Att inte få vård i tid riskerar att leda till att sjukdomen försämras och på sikt kan det krävas större och mer kostsamma insatser. Regionen lever upp till många av målen för tillgänglighet, men vissa områden har för långa väntetider. Det handlar till exempel om vissa operationer och delar av psykiatri.

EN LÄKARE SOM KÄNNER SINA PATIENTER

Framför allt ska ingen falla mellan stolarna för att samarbetet mellan olika delar av vården inte fungerar. Målet ska vara att kunna erbjuda alla västmanlänningar en fast läkare på vårdcentralen, men i första hand ska äldre, sköra och multisjuka patienter och kroniker få det. Den som ofta är i kontakt med vården, och kanske i många olika delar av vården, har större behov av kontinuitet och trygghet. En namngiven läkare som samordnar och följer upp behandlingar kan ge just detta.

Vårdcentralerna ska arbeta hälsofrämjande och ha en helhetssyn på patienten. Det gäller även annan primärvård, som ungdomsmottagningar, barn- och ungdomshälsan, barnvårdscentraler och mödravårdscentraler. Genom att upptäcka tidiga tecken på sjukdom eller ohälsosamma levnadsvanor kan primärvården, den första linjens vård, förhindra att allvarligare tillstånd och sjukdomar uppkommer. Det leder både till minskat lidande och lägre kostnader.

VÅRDcentralerna BEHÖVER MER RESURSER

Det ska vara självklart att vända sig till sin vårdcentral i första hand, inte att åka till akuten för lättare åkommor, men inte heller att avstå från att söka vård när det skulle behövas. Därför är det viktigt att tillgängligheten är god. Den som vill ska kunna sköta sina kontakter med vården via nätet när det är möjligt. Det kan handla om digital tidsbokning och digitala vårdbesök. Det kan underlätta för patienter som har svårt att ta sig till vårdcentralen. Men det ska vara lika lätt att få kontakt genom att ringa för den som inte vill eller kan kommunicera digitalt.

Vårdcentralerna ansvarar tillsammans med kommunerna också för vården av personer på särskilt boende, korttidsboende och i daglig verksamhet. För att vårdcentralerna ska mäktas med sitt stora och viktiga uppdrag behöver de få en långsiktigt höjd finansiering. Vi i Vänsterpartiet vill att en större del av pengarna som regionen lägger på sjukvård ska riktas till vårdcentralerna.

Moderna sjukhus för trygga invånare

Stora förändringar pågår i Västmanland. Ett helt nytt akutsjukhus byggs just nu i Västerås och väntas ta emot de första patienterna 2029. Det kommer också att uppföras en ny byggnad för cancerbehandling, strålning och diagnostik i direkt anslutning till akutsjukhuset. Sammanlagt kommer dessa byggnader att kosta över 8 miljarder kronor. Sala har redan invigt ett nytt närsjukhus där regionen och kommunen arbetar tillsammans sida vid sida. Närsjukhuset i Fagersta ska få en helrenoverad vårdavdelning som är bättre anpassad för dagens behov. Men minst lika viktigt som lokalerna är att det finns stabil egen bemanning på länets alla sjukhus och att vård som patienterna behöver ofta finns så nära som möjligt.

BYGG VÄSTMANLAND STARKT

Även Köpings sjukhus behöver renoveras och byggas om. Byggnaden har stora tekniska brister och följer inte heller dagens byggnormer. Det finns ett beslut om hur det nya sjukhuset i Köping ska se ut, men vi står inte bakom det. Enligt beslutet ska sjukhuset bantas ner från dagens 70 till 56 vårdplatser. Vi i Vänsterpartiet ifrågasätter att det kommer att räcka. Det kommer att innehålla både dubbelrum och enkelrum, vilket vi är kritiska till när det är ett nytt sjukhus.

Akutmottagningen som har haft öppet dygnet runt har ersatts av en närakut som är stängd på natten och som bara tar emot stabila patienter. Alla prio 1-patienter ska köras till Västerås oavsett tid på dygnet. Det här är en förändring som vi motsätter oss. Vi vill ta ett omtag kring sjukhuset och särskilt kring akuten. För de invånare som bor i Köping, Arboga, Kungsör och Hallstahammar är det viktigt att fortsatt ha tryggheten att känna att det finns akutsjukvård i närområdet.

Förändringen i Köping har inneburit fler och längre ambulanstransporter för en organisation som redan är satt under stark press. Det handlar inte bara om att köra patienter till Västerås, ofta ska patienterna sedan köras tillbaka till Köping för observation och vidare behandling. I framtiden kommer allt fler svårt sjuka patienter att vårdas i hemmet samtidigt som befolkningen blir allt äldre. Vi ser att det finns stora behov av en utökad och förstärkt ambulanssjukvård.

Idag finns det fem operationssalar i Köping, men i det nya sjukhuset som planeras ska det inte finnas någon operationsavdelning alls. Med tanke på att vi köper operationer som vi skulle klara själva, och det är kö till vissa ingrepp anser vi att det är nödvändigt att kunna operera i Köping även framöver. Att ha ett välfungerande akutsjukhus i Köping är också viktigt för att kunna ta emot läkarstudenter och säkra den framtida kompetensförsörjningen. Det är också viktigt för att hela länets sjukvård och för den regionala utvecklingen i stort.

Kraftsamla för psykisk hälsa

Alltför många västmanlänningar upplever att de har dålig psykisk hälsa och det får konsekvenser både för individerna och för samhället i stort. Psykisk ohälsa kan handla om depression, oro och ångest, men den kan även visa sig i form av psykoser, ätstörningar, missbruk, våld i nära relationer och ytterst suicid. Ofta handlar det om samsjuklighet där vården behöver se till hela patientens liv.

Uppskattningsvis är 20–30 procent av alla besök på vårdcentralerna relaterade till psykisk ohälsa. Ändå saknar var fjärde vårdcentral psykologkompetens. Det råder även stor brist på utbildad personal inom både barn- och vuxenpsykiatri. När allt fler psykologer och psykiatriker väljer att arbeta inom det privata, förvärras personalbristen i regionerna. Psykisk ohälsa har blivit en klassfråga där den som kan betala ur egen ficka får snabbare vård. För att stärka psykiatri behövs arbetsmiljön förbättras och regionen måste göra en långsiktig plan för behovet av psykologisk kompetens. Fler måste få behandling i enlighet med de riktlinjer som finns och tillgång till en jämlik vård ska prioriteras.

ETT SAMHÄLLE DÄR ALLA FÅR PLATS

Alla behöver inte barn- och ungdomspsykiatriens vård. Skolornas elevhälsa, ungdomsmottagningarna och Barn- och ungdomshälsan är viktiga instanser för att hjälpa unga med måttlig psykisk ohälsa som stress, sömnproblem och fobier. Köerna till BUP handlar framför allt om utredningar av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som ADHD, ADD och autism, vilket blottlägger andra brister i samhället när det gäller att tillgodose alla barn och ungas behov. Många äldre upplever ofrivillig ensamhet och isolering, vilka är riskfaktorer för psykisk ohälsa. Vården behöver se till äldres behov på samma sätt som för alla andra. Samtalsgrupper kan vara en värdefull resurs för den som behöver prata med andra som förstår hur det är, men även inom vården bör äldres psykiska ohälsa uppmärksammas. Läkemedelsbehandling ska inte vara enda alternativet.

Vänsterpartiet har varit drivande i frågan om en lågtröskelmottagning och den är äntligen på plats i Västerås. Det gör att personer med missbruk kan byta ut sina sprutor för att minska smittspridningen och dödligheten samt få basal hälso- och sjukvård. Tyvärr har inte inrättandet av en tillnyktringsenhet haft samma framgång. Berusade personer dör varje år i polisens förvar i stället för att få omvårdnad och övervakning för sitt förgiftningstillstånd. Så få som möjligt ska få narkotikaklassade och beroendeframkallande läkemedel utskrivna, men de som ändå har fått det ska få hjälp att trappa ner på ett tryggt och respektfullt sätt. Inom missbruksvården, är ett tillitsfullt bemötande utan dömande och skuldbeläggande helt avgörande för hur vården tas emot.

En sammanhållen sjukvård i egen regi

Vänsterpartiet vill att all vård ska ske i offentlig regi, alltså med regioner, inte privata företag, som huvudmän. Dels handlar det om att skattepengar inte ska gå till annat än de är avsedda för, dels om att minska sårbarheten. Framför allt handlar det om att öka den demokratiska kontrollen och göra det möjligt för invånarna att utkräva politiskt ansvar. Vi arbetar nationellt för att avskaffa Lagen om valfrihet (LOV) som innebär att privata vårdcentraler har rätt att etablera sig var de vill. Fram till dess behöver regionen ta ett större strategiskt ansvar för var det faktiskt behövs fler vårdcentraler i stället för att låta marknaden avgöra det. Här i Västmanland är 60 procent av vårdcentralerna privata. Resterande vårdcentraler som regionen ansvarar för drivs under samlingsnamnet Närvården.

MÅNGA FÖRDELAR MED REGIONDRIVEN VÅRD

För oss är det viktigt att en vårdcentral kan erbjuda all vård som patienterna kan behöva, som psykologer, barnavårdscentral, barnmorskor, fysioterapi och vaccinationer. Vårdcentraler ska inte kunna välja bort viktiga funktioner för att det ska bli enklare att starta. Extra viktigt att verka utifrån ett brett uppdrag är det på små orter där det kanske bara finns en vårdcentral. Det är viktigt att vårdcentralerna har en stabil och fast bemanning, och att de maktar med sitt uppdrag utifrån antalet listade och deras vårdbehov.

Vi vill också att regionen ska fortsätta att driva länets fyra sjukhus. Det gör det lättare för dem att samverka med varandra och innebär fördelar för patienterna. Med tanke på det försämrade säkerhetsläget, det förändrade klimatet och risken för nya pandemier är det också viktigt att regionen har en god beredskap och snabbt kan mobilisera fler vårdplatser när det behövs. Regionen upphandlar sjukhusvård från olika privata utförare. Det finns illavarslande tecken som tyder på att utförare väljer bort de mer komplicerade patientfallen och låter regionerna ta hand om dem själva eftersom de inte är lika lönsamma. I värsta fall drivs vården av kriminella som ägnar sig åt brottslighet utan en tanke på patienternas bästa. Dagens system möjliggör inte bara välfärdsbrottslighet utan uppmuntrar till det.

RÄDDA VÄLFÄRDEN

Nätläkarbolag som Kry och Doktor.se dränerar övrig sjukvård på resurser som regionerna behöver för en jämlik och behovsstyrd vård. De riktar sig till de mest lönsamma patienterna och frångår därmed principen om vård efter behov. Dessa bolag riktar in sig på områden där regionerna brister. Det senaste exemplet är privat digital barn- och ungdomspsykiatri som har sett en lucka att fylla eftersom det är långa köer i alla regioner för att få vård och behandling. Vänsterpartiet efterlyser nationella regleringar av nätläkarna, men tills sådana är på plats behöver regionen förbättra den egna tillgängligheten.

Vi måste ta hand om de som tar hand om oss

Ofta beror långa väntetider och stängda vårdplatser på att det saknas personal. För att komma till rätta med det behöver regionen använda sig av en lönemodell där erfarenhet och anställningsår värderas högre än idag. En sund arbetsmiljö, ett gott ledarskap, tillräckligt många kollegor och arbetstider som fungerar med privatlivet är också avgörande för att regionen ska kunna rekrytera och behålla personal. Utöver det krävs satsningar på kompetensutveckling, möjligheter till forskning och tid för återhämtning som viktiga delar av ett hållbart arbetsliv.

Det finns olika modeller inom regionen med mer eller mindre förkortad arbetstid, men vi vill göra mer för fler. Vi vill testa sex timmars arbetsdag med bibehållen lön inom några verksamheter som har svårt att rekrytera och behålla personal, och där sjukfrånvaron är hög. Utvärderingar av liknande projekt visar att det leder till friskare medarbetare och ett bättre arbetsklimate. Vi vill även behålla personal längre genom att erbjuda den som har fyllt 62 år att jobba 80 procent med 90 procent av lönen, och fortfarande få 100 procent insatt till tjänstepensionen.

INGEN SKA BLI SJUK AV SITT JOBB

Sjuktagen i vissa av regionens verksamheter är alldeles för höga och det krävs insatser av arbetsgivaren för att komma till rätta med det. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är nödvändigt för att sänka sjuktagen. Regionen behöver skapa organisatoriska förutsättningar så att våra anställda kan göra sitt jobb utan att själva bli sjuka. Orsaker till hög personalomsättning och arbetsrelaterad ohälsa ska kartläggas och åtgärdas. En stabil personalstyrka som jobbar tillsammans över tid är bra för både patientsäkerheten och arbetsmiljön.

De närmaste åren kommer det att krävas ännu mer personal i vården, inte minst för att antalet äldre personer i befolkningen ökar kraftigt. Till viss del går det att hantera situationen genom nya arbetssätt och digital teknik, men det går inte att bortse från att sjukvården inte fungerar utan tillräckligt mycket personal, och personal som arbetar på rätt plats. När det inte finns personal som kan utföra röntgenundersökningar eller analysera provsvar försenas vård och behandling. Saknas en nyckelspelare i operationslaget kan inte ingreppet genomföras.

Vi ska inte heller glömma alla andra yrkeskategorier som behövs för att vården ska fungera. Städpersonal, vaktmästare, tekniker och chaufförer – alla ser de till att vården bedrivs på ett hygieniskt sätt, att alla tekniska system fungerar och att leveranser sker i tid. Men när regionen minskar antalet anställda är det ofta dessa grupper som får sluta, vilket innebär att deras arbetsuppgifter får göras av andra.

Patientavgifter som alla har råd med

Det har blivit dyrare att vara sjuk i Sverige. Regeringen har höjt gränsen för frikort på läkemedel med 30 procent. Nu får patienten själv betala mycket mer för sina mediciner, vilket förvärrar situationen för den som redan har det tufft. Det drabbar inte minst kroniskt sjuka och personer med funktionsnedsättningar.

Här i Region Västmanland ser det inte ljusare ut. Här är det samma Tidöpartier som styr, och de har höjt besöksavgifterna till akuten kraftigt. De har fått igenom höjda avgifter för hörapparater och sjukresor. Dessutom har de höjt priserna i tandvården trots att Folktandvården AB är ett bolag med mycket god ekonomi. Det här är cynisk klasspolitik som slår hårdast mot utsatta grupper.

SÄKERHETEN RISKERAS

En av de farligaste avgifterna som det moderatledda styret har infört är ambulansavgiften. Om någon ringer efter ambulans och det sedan visar sig att personen inte behöver följa med in till sjukhuset, är det ändå avgiftsbelagt. Det kostar för personen även om det är någon utomstående som har ringt efter hjälp. I värsta fall kan detta leda till att människor slutar att agera när någon mår dåligt.

Vi är också av uppfattningen att det ska vara avgiftsfritt att få tolkhjälp i vården. Den som är sjuk ska inte behöva riskera att missförstå eller bli missförstådd. En kvinna som har utsatts för våld i hemmet ska inte behöva förlita sig på sin man i mötet med

vården. Inte heller ska barn behöva agera tolkar åt sina föräldrar. Det här är inte bara en fråga om patientsäkerhet utan det är även en arbetsmiljöfråga. Vårdpersonal ska ha bästa möjliga förutsättningar att göra sitt jobb.

KOSTNADSKRISEN FÖR VÄSTMANLÄNNINGARNA!

Vänsterpartiets hållning är att avgifterna för sjukvård, tandvård, hjälpmedel och läkemedel ska vara så låga som möjligt. Hälsan är redan ojämlik i befolkningen, där de som har kortare utbildning och lägre inkomster ofta mår sämre. Vården ska vara jämlik och ingen ska behöva avstå från att söka vård för att ekonomin inte tillåter det. Därför röstas vi konsekvent emot höjda patientavgifter, slutenvårdsavgifter och försämringar av högkostnadsskyddet i öppenvården.

Särskilt viktigt är det med låga vårdavgifter i dessa tider, när allt annat har blivit så mycket dyrare. De svenska hushållen kämpar redan med elräkningarna, matpriserna och kostnaderna bara för att ha någonstans att bo. Den som dessutom blir sjuk och kanske förlorar lön har ännu sämre förutsättningar att betala för vård och mediciner. Vårdpersonal och busschaufförer har inte möjlighet att arbeta hemifrån vid sjukdom till skillnad från andra yrkesgrupper. Samtidigt som de riskerar att bli smittade på jobbet förlorar de även inkomst genom karensdagen.

Friska tänder ska inte vara en klassfråga

Att gå till tandläkaren kan bli dyrt. Många väntar därför i det längsta med att gå dit. Så kan vi inte ha det. Det ska inte synas i munnen hur mycket pengar du har. Bland de pensionärer som har de allra lägsta inkomsterna avstår var fjärde från tandvård trots att de egentligen skulle behöva det. Ofta hinner problemen bli mycket värre innan de till slut tvingas gå. Men höga avgifter för tandvården drabbar människor i alla åldrar. Det här är något som Vänsterpartiet vill förändra. Vi vill införa ett rejält högkostnadsskydd, precis som det finns inom resten av sjukvården. Det nuvarande systemet innebär att staten bidrar med hälften av tandvårdskostnaderna mellan 3 000 och 15 000 kronor, samt med 85 procent för alla kostnader över 15 000 kronor. Vårt förslag innebär att staten betalar alla kostnader över 1 400 kronor under en tolv månadersperiod från 2027.

Priserna för undersökningar och behandlingar har stigit kraftigt sedan priserna för tandvården avreglerades. Dålig ekonomi är den vanligaste anledningen till att inte gå på de förebyggande kontrollerna. Framför allt gäller det arbetslösa, låginkomsttagare och personer med sjukpenning. Föräldrars ekonomi påverkar även barnens tandhälsa trots att tandvården för barn är gratis. Vi som är socialister kan inte se på när människor tvingas välja mellan att ställa mat på bordet och nödvändig tandvård. Alla ska ha råd att ha friska tänder, men då krävs en politik för ekonomisk jämlikhet. Inte som det borgerliga styret i Region Västmanland som har höjt priserna i tandvården varje år sedan de kom till makten. Vi i Vänsterpartiet vill att regionen återgår till att följa den nationella referensprislistan som anger hur mycket tandvården borde kosta.

ALLA BEHÖVER BILLIGARE TANDVÅRD

Tidöpartierna sänkte nyligen åldersgränsen för avgiftsfri tandvård från 23 till 19 år. Dessutom halveras tandvårdsbidraget för alla mellan 24 och 29 år. Det tror vi är ett beslut som kommer att straffa sig i längden. Många unga vuxna studerar och har låga inkomster, vilket kan innebära att tandläkarbesöken inte prioriteras. Risken finns att fler vuxna kommer att ha sämre tänder i framtiden på grund av uppskjuten tandvård och större vårdbehov. Tandvården för personer över 67 år kommer visserligen att bli billigare. Det har vi inget emot, tvärtom. Stödet behöver stärkas för alla, men vi vänder oss emot att ställa grupper mot varandra.

Det ska inte synas i munnen hur mycket pengar du har.”

ETT LEVANDE OCH JÄMLIKT VÄSTMANLAND

Hela regionen ska utvecklas

En rättvis regional utveckling innebär att hela Västmanland ska ges möjlighet att växa och utvecklas, inte bara de större städerna. Klyftan mellan stad och landsbygd växer, och det är ett allvarligt hot mot vår gemensamma välfärd.

Regionen måste ta ansvar för jämlika villkor oavsett om du bor i landsbygd, mindre ort eller storstad. Vi vill att offentliga investeringar i infrastruktur, vård, kultur och utbildning ska bidra till att minska klyftor, inte öka dem. Vi i Vänsterpartiet vill driva en politik som gör det möjligt att leva och arbeta i hela länet. Det kräver god tillgång till service, kollektivtrafik, vård, omsorg, arbete, utbildning och kultur genom hela livet. Solidaritet och rättvisa ska styra den regionala utvecklingen, inte kortsiktig vinstjakt.

För att Västmanland ska vara ett levande län behöver fler personer vilja leva, arbeta och tillbringa sin fritid här. Vi lever i ett litet men vackert län där tillgång till natur, kulturupplevelser och föreningsliv bidrar till livskvalitet. Den regionala utvecklingen bygger på att vi har ett levande näringsliv, att vi tar ansvar för klimatet och skapar goda möjligheter till arbete, utbildning och pendling. En utveckling som bara utgår från ekonomisk tillväxt motverkar de värden som vi värnar om, det vill säga en rättvis och solidarisk utveckling för hela länet.

LIVSLÅNGT LÄRANDE OCH FLER JOBB

Arbetslösheten är ett stort problem i Västmanland, samtidigt som många arbetsgivare skriker efter arbetskraft. Samhället har ett stort ansvar för att matcha rätt kompetenser och samtidigt bidra till att fler vill utbilda sig. Vi har en stark folkbildningskultur med folkhögskolor, studieförbund och föreningar som tillsammans bidrar till ett livslångt lärande. För oss i Vänsterpartiet är det något att vara stolta över, men också något som ständigt behöver beskyddas. Vi lever i en tid där folkbildningen och föreningslivet bantas ned samtidigt som behovet av samhörighet ökar. Folkbildningen fyller en demokratiserande roll och är en arena för möten, integration, kunskapsutbyte och kulturutövning. För de som står långt ifrån arbetsmarknaden är det särskilt viktigt att det finns tillgång till folkhögskolor, studieförbund och föreningsliv. Region Västmanland bör därför öka stödet till folkbildningen, inte minska det.

Vi vet att tillgången till utbildning, boende och arbete är ojämlik. Det bidrar till olika möjligheter att utvecklas. Så som marknaden styr människors vardag blir det allt svårare att uppnå jämlika villkor för såväl personlig utveckling som regional utveckling. För personer med funktionsnedsättning, personer med annan etnisk bakgrund

eller HBTQI -personer är hindren betydligt större. Vi i Vänsterpartiet står upp för solidaritet och jämlikhet, och verkar för att minska klyftorna i samhället. Region Västmanland har därför ett stort ansvar för att se till att vård, utbildning och arbete tillgängliggörs på ett jämlikt sätt.

Vänsterpartiet värnar om företagsamheten och näringslivet i länet. Med vår politik för regional utveckling kommer fler att kunna driva små företag som kan bidra till den gröna omställningen och skapa nya jobbtillfällen. För att vi ska ha ett blomstrande näringsliv krävs dock stora satsningar på sådant som skapar rum för utveckling, bland annat välfungerande kollektivtrafik, tillgång till service, samverkan med civilsamhället och möjlighet till studier. Samhället behöver utformas så att välfärden når alla oavsett bostadsort eller socioekonomisk bakgrund. Det är bara med Vänsterpartiets politik som ett sådant Västmanland kan utvecklas jämlikt.

SÄNK DE DIGITALA TRÖSKLARNA

Vi lever i en digitaliserad värld där allt fler aspekter av livet är beroende av en robust uppkoppling och en digital infrastruktur. Tillgång till snabbt bredband är numera en lika viktig del av infrastrukturen som vägar och kollektivtrafik, inte bara för den personliga nyttan utan även för företagsamhet och innovation i hela länet. I dagsläget är tillgången till bredband orättvist fördelad, där storstäderna har god tillgång medan lands- och glesbygd kraftigt eftersatt.

Marknaden har misslyckats med att erbjuda samma förutsättningar till bredband och digital tillgänglighet, och därför måste det offentliga ta ett större ansvar. Vänsterpartiet vill inrätta en regional bredbandsfond för att säkra utbyggnaden i hela länet. Allt för länge har marknadskrafter och kortvariga projekt fått styra utfallet för bredbandsutbygget. Lands- och glesbygden ska prioriteras, så att ingen lämnas utanför den digitala utvecklingen. Ett jämlikt samhälle kräver att alla har samma möjlighet att arbeta, studera och ta del av digitala tjänster, oavsett var i Västmanland man bor.

”

**Solidaritet
ska styra den
regionala
utvecklingen –
inte kortsiktig
vinstjakt.”**

Digitaliseringen innebär också ett ökat ansvar för delaktighet och tillgänglighet, inte minst för äldre, personer med svaga kunskaper i svenska eller olika funktionsnedsättningar. Det finns fortfarande stora hinder inom det offentliga, där människor hamnar utanför den digitala utvecklingen. I Region Västmanland behöver mycket göras för att stärka inflytandet och minska hindren för de som behöver mer stöd i sin vardag. Det kan handla om allt ifrån fungerande hållplatsutrop och möjlighet att prata med en människa i stället för att behöva göra olika knappval, till information på andra språk eller lätt svenska.

Hållbarhet ger hopp om framtiden

Arbetet med ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet har aldrig varit viktigare än idag. Både de ekonomiska och de sociala klyftorna ökar. Men det måste inte fortsätta så. Skillnaderna i folkhälsa mellan invånarna är ingen naturlag. Det är resultatet av politiska beslut. Folkhälsa handlar inte bara om kunskap utan även om tid, ork och resurser. Därför handlar det viktigaste folkhälsoarbetet om att minska inkomstklyftor och säkerställa en jämlik tillgång till vård. Det behövs även punktinsatser för att stärka och bibehålla hälsan för våra invånare, såväl för den fysiska hälsan som den psykiska. Genom att stärka det förebyggande arbetet med tidigare hälsoinsatser kan klyftorna minska.

Bättre folkhälsa är en investering

En god hälsa ska inte vara en klassfråga. Därför vill vi i Vänsterpartiet prioritera det förebyggande arbetet och stärka folkhälsoperspektivet i hela regionen. Vi vill införa tidigare och bredare hälsoscreeningar så att fler sjukdomar kan upptäckas i tid. Det skulle inte bara spara pengar åt regionen utan bidra till en bättre hälsa för den enskilde. Hälsocenters uppdrag behöver breddas och utökas så att alla västmanlänningar ges bättre förutsättningar för att leva hälsosamt och minska ohälsa. Genom att förhindra och fördröja att människor drabbas av allvarliga sjukdomar får fler en bättre livskvalitet. Det förebyggande folkhälsoarbetet bygger på samverkan mellan olika yrkesgrupper och på att vården ser hela människan, inte bara sjukdomen. Vi i Vänsterpartiet vill att Region Västmanland arbetar med människan i fokus genom att återöppna självhjälpssgrupperna, ta ett större ansvar för rådgivning till personer som tillhör de etniska minoriteterna och förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Klimatfrågan handlar om klass

Vi befinner oss i en akut klimatkris, såväl internationellt som nationellt, regionalt och kommunalt. Det är av yttersta vikt att vi vänder den negativa trenden och minskar utsläppen. Sverige behöver vara ett föregångsland i den gröna omställningen. Region Västmanland måste ta sitt fulla ansvar för att möta de utmaningar som regionen och resten av världen står inför. Det är inte läge att invänta andra regioner eller länder, vi måste agera proaktivt och starkt. Klimatpolitiken känns ibland ödesdiger. För oss i Vänsterpartiet är det viktigt med framtidsstro och konkreta lösningar för att i tid ställa om. Region Västmanland behöver vara i framkant för att ställa om till en miljö- och klimatpolitik som är klimatpositiv, för det räcker inte med att vara klimatneutrala. De senaste åren har regionens klimatpåverkan gått åt fel håll med ökade koldioxidutsläpp. Vänsterpartiet strävar efter klimaträttvisa. Det innebär att vi vill synliggöra vilka som bidrar till störst negativ klimatpåverkan, och hur mycket. Vi vet att klimatfrågan är en klassfråga, där de som är rikast släpper ut allra mest samtidigt som de som drabbas hårdast av klimatkrisens konsekvenser är de allra fattigaste. På regional nivå handlar det om att ta ansvar för att skapa jämlika möjligheter att bo, resa och verka i länets alla kommuner. Satsningar på kollektivtrafik, hållbar infrastruktur och förnyelsebar energi är en viktig del av det arbetet.

De individuella insatser som görs är viktiga, men faktum är att de stora företagen släpper ut allra mest koldioxid. Det är därför inte individer som i första hand ska förväntas göra de största insatserna, utan de som släpper ut mest ska ta det största ansvaret. Vänsterpartiet är ett rödgrönt parti och vi arbetar i alla politiska frågor utifrån ett klimatperspektiv som aktivt minskar utsläpp. Att frångå marknadens tillväxtkrav och bygga ett solidariskt samhälle med en stark gemensam välfärd kommer att bidra till en starkare klimatomställning.

”

Klimatfrågan är en klassfråga: de rikaste släpper ut mest, de fattigaste drabbas hårdast.”

”

Att välja bort bilen ska inte behöva vara en kostnadsfråga.”

LOKALA SATSNINGAR STÄRKER VÅR BEREDSKAP

Vänsterpartiet har länge drivit på för att regionen ska bygga solceller vid all nybyggnation. Idag vill majoriteten av partierna i regionen hellre satsa på flygtrafik än fossilfria transportmedel. Sedan Region Västmanland blev delägare i Nya Västerås Flygplats AB går enorma summor skattemedel varje år till att finansiera flyg, inklusive nöjesflyg, samtidigt som turtätheten inom kollektivtrafiken på lands- och glesbygd minskar. Satsningar på kollektivtrafiken i hela länet är viktigt för att minska bilberoendet. Likaså att bygga ut gång- och cykelbanor även utanför tätorter. Allt för länge har lands- och glesbygden nedprioriterats, med klimatpåverkan och försämrad folkhälsa som konsekvens.

Genom att satsa på besöksnäringen kan även den lokala miljön utvecklas i en positiv riktning och samtidigt skapa arbeten. För landsbygdsutvecklingen är natur och kultur en viktig del som vi tillsammans behöver värna och stärka. Vi vill möjliggöra för fler småföretag i lands- och glesbygd som ett sätt att främja utvecklingen i länet och bibehålla en levande landsbygd och besöksnäring.

Region Västmanland behöver en krisberedskap att lita på. Klimatkrisen för med sig såväl ökade temperaturer som översvämningar och skogsbränder, tillsammans med andra extremväder. Lärdomar från covid 19-pandemin och svinpestens är att krisberedskapen behöver långsiktighet och robusthet. Region Västmanland behöver ta ansvar för lagerhållning, energiproduktion och ett demokratiskt totalförsvaret. Vi behöver säkra livsmedelsförsörjningen och tillgången till rent vatten. Vi har länge varnat för risker att låta marknaden styra att vår beredskap ska vara just-in-time. Det har allt för många gånger uppstått kriser som hade kunnat motverkas om vår beredskap varit robust och långsiktig.

Fler ska kunna åka kollektivt

Det jämlika resandet bygger på en välutbyggd kollektivtrafik som går att lita på. För oss i Vänsterpartiet är kollektivtrafiksatsningar centrala för att främja den regionala utvecklingen, minska utsläppen och bidra till ett levande län där du kan verka och bo hållbart. Samtidigt behöver cykel- och gångbanor byggas ut.

Den bilburna trafiken måste minska till förmån för kollektivtrafiken. För att fler ska välja bort bilen behöver kollektivtrafiken byggas ut så att fler personer nås av den och kan nyttja den. Lands- och glesbygd får allt för ofta stå tillbaka när kollektivtrafiken planeras, och för oss i Vänsterpartiet är det av yttersta vikt att kollektivtrafiken finns tillgänglig oavsett var du bor. Att välja bort bilen ska inte behöva vara en kostnadsfråga. Priserna i kollektivtrafiken har höjts samtidigt som flera linjer har fått färre turer. Det behöver ske en förändring snabbt. Vi i Vänsterpartiet skulle gärna se att avgifterna sänks generellt, samt att vissa grupper omfattas av avgiftsfri kollektivtrafik. Vi vill att sommarkorten för barn och unga permanentas, och att pensionärer ska åka avgiftsfritt på länets turer. Även färdtjänsten för personer med funktionsnedsättning behöver ses över. En prisvärd kollektivtrafik gynnar hela samhället och den enskilda individen.

Tillgängligheten inom kollektivtrafiken behöver öka. Det handlar både om turtäthet, att avgångarna går i tid och att personer med funktionsnedsättningar kan nyttja kollektivtrafiken. Vi har länge påtalat den bristande tillgängligheten i kollektivtrafiken och kommer fortsatt verka för att trösklarna sänks. Den kollektivtrafik som erbjuds ska gå att lita på.

Kollektivtrafiken är viktigt för oss i Vänsterpartiet eftersom den främjar ett klimatsmart resande som i längden ska vara billigare än andra transportmedel. Även kollektivtrafiken har i dagsläget blivit beroende av marknadens vilja att utvecklas, vilket har lett till prisökningar och fokus på turtäthet inne i städerna. Upphandlingar behöver ställa betydligt högre krav på tillgänglighet, arbetsmiljö för chaufförer och flexibilitet kring taxor och rabatterade kort. En kollektivtrafik som går att lita på kommer att bidra till att fler väljer buss och tåg i stället för bil.

Region Västmanland äger i dagsläget halva flygplatsbolaget. Miljontals kronor varje år går till flygplatsen där bland annat nöjesflyget ingår. Vi menar att de pengarna i stället hade kunnat användas till att satsa särskilt på ökad turtäthet inom kollektivtrafiken på den i dag eftersatta lands- och glesbygdstrafiken. Det behövs riktade medel till såväl klimatsatsningar som kollektivtrafiksatsningar och att lämna flygplatsbolaget till förmån för riktade medel till kollektivtrafik utanför städerna ser vi som en del av lösningen.

Stärk kulturlivet

Kultur är ingen bisak – den är en grundläggande del av våra liv och ett uttryck för demokrati, jämlikhet och mänsklig frihet. Musik, konst, teater, litteratur och dans är inte bara upplevelser, utan också verktyg för gemenskap, lärande och hälsa. Vänsterpartiet menar att alla människor, oavsett bakgrund och ekonomiska förutsättningar, ska ha möjlighet att både utöva och ta del av kultur. Därför vill vi se ett starkt och långsiktigt offentligt stöd till kulturarbetare i hela länet. Ingen ska behöva arbeta gratis eller leva i ständig osäkerhet för att kunna skapa, och fler ska ges möjlighet att leva på sin konst.

Kultur är ingen bisak – den är en grundläggande del av våra liv.”

Konst och kultur ska finnas i hela länet och vara närvarande i våra gemensamma miljöer – på sjukhus, i skolor, på bibliotek och i det offentliga rummet. Vi vill att fler kulturupplevelser ska vara avgiftsfria. Klass och ekonomi får aldrig avgöra om du har möjlighet att delta. Den måste vara tillgänglig för alla.

Vi vill att regionen tar ansvar för att kulturlivet ska blomstra i både stad och landsbygd. Det ska inte spela någon roll om du bor i Norberg, Hallstahammar eller Västerås – kulturen ska finnas nära. Konst och kultur ska vara en naturlig del av våra offentliga miljöer: i skolor, på sjukhus, på arbetsplatser och i kollektivtrafiken. Offentliga rum blir rikare och mer inkluderande när de fylls av människors uttryck, berättelser och kreativitet. Kultur har också en viktig roll i vården, där musik, teater och konst kan bidra till hälsa, rehabilitering och välbefinnande.

EN KULTURELL ALLEMANSRÄTT

För att kulturen ska utvecklas krävs också bättre samverkan. Regionen måste stärka samarbetet med kommuner, civilsamhälle, fria grupper och kulturinstitutioner. Bara tillsammans kan vi skapa en mångfald av uttryck och se till att resurserna fördelas rättvist. Vänsterpartiet vill också se fler mötesplatser där människor kan skapa och uppleva kultur på sina egna villkor. Kulturen ska inte begränsas till elit eller kommersiella intressen – den ska vara för alla.

Vi vill att fler kulturupplevelser ska vara avgiftsfria, och att regionen inför särskilda kulturkort eller biljetter för kollektivtrafiken så att fler kan ta sig till evenemang. Alla barn och unga ska garanteras möjligheten att möta kultur i skolan, både genom eget skapande och genom scenkonst, film och litteratur. På så sätt kan vi lägga grunden för ett livslångt engagemang i kulturen. Genom att ge fler människor tillgång till kultur minskar vi klyftor, bygger solidaritet och stärker sammanhållningen i Västmanland. Ett samhälle utan kultur är ett fattigare samhälle – därför fortsätter vi kämpa för ett starkt, fritt och levande kulturliv i hela länet.

Ett Västmanland för alla

Alla människor är födda fria och lika i värdighet och rättigheter – så inleds FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter. För oss i Vänsterpartiet är det en självklarhet att alla människor ska ges samma möjligheter och förutsättningar för att leva ett fullgott liv fritt från diskriminering. Oavsett vilken fråga det gäller ska strävan efter jämlikhet och solidaritet vara grunden för alla våra beslut. Vi lever i ett samhälle där den som har mest också har störst möjlighet att påverka sitt eget liv och vilken vård och utbildning och livsvillkor den får. Resursstarka personer har ofta bättre hälsa och störst möjlighet att åtnjuta sina rättigheter.

Region Västmanland har ett stort antal skyldigheter gentemot länsinvånarna. Information från regionen ska tillhandahållas på alla minoritetsspråk. Region Västmanland är dessutom finskt förvaltningsområde, vilket innebär att finskspråkiga invånare ska ha möjlighet att kommunicera på finska. Vi i Vänsterpartiet kan aldrig acceptera några hot och hat mot regionens personal och givetvis inte rasistiska uttryck.

**Du ska bemötas
för den du är –
inte för fördomar
om dig.”**

Vi i Vänsterpartiet värnar rätten att förstå den information man får i kontakt med sjukvården, eller andra instanser inom regionen. För oss är det en självklarhet att patientsäkerhet kräver gemensam förståelse, och ser därför att tolkservice uppdrag behöver bevaras utan kostnadshöjningar eller straffavgifter för den enskilde. Vi värnar om asylrätten och att den som är asylsökande eller papperslös ska ha rätt att erhålla sjukvård, tandvård, habilitering och hjälpmedel på samma villkor som personer som är folkbokförda här. För oss är det självklart att vård som inte kan vänta ska ges till alla människor oavsett härkomst.

För personer med funktionsnedsättning behöver Region Västmanland göra mycket mer för att leva upp till sina skyldigheter utifrån svensk och internationell lagstiftning. Det finns stora problem med tillgänglighet och vi i Vänsterpartiet har återkommande uppmanat till en översyn av all digital verksamhet för att stärka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. All kommunikation, alla digitala tjänster och den fysiska miljön i all verksamhet regionen ansvarar över ska vara tillgänglig och användbar för personer med funktionsnedsättning.

Skadliga normer om kön och sexualitet hör inte hemma i ett modernt samhälle och särskilt inte inom vården. När du besöker sjukvården, en vårdcentral eller åker med kollektivtrafiken ska du känna dig trygg med att bemötas för den du är, inte för fördomar om dig. Vi vill att Region Västmanland tar ett större ansvar för att arbeta normkritiskt och stärka kunskapen om HBTQI-personers rättigheter, transvård och bemötande kopplat till könsroller.

För Vänsterpartiet är jämställdheten ingen sakfråga. Vi ser att ojämställdheten och kvinnoförtrycket existerar i samhällets alla vrår, genom hela livet. Kvinnors hälsa har underprioriterats genom historien och vi kan konstatera att mannen fortfarande är norm inom läkarvetenskapen. Detta måste förändras så att kvinnor får rätt diagnos, rätt vård och behandling.

VÅRA VIKTIGASTE VALFRÅGOR

KÖPINGS SJUKHUS

Vi vill att akuten ska ha öppet dygnet runt. Vi vill även behålla operationsmöjligheterna på sjukhuset och att antalet vårdplatser behålls.

VÅRD I EGEN REGI.

Vi vill se över förutsättningarna att öppna fler regiondrivna vårdcentraler och ta tillbaka vård som regionen köper av privata utförare. Inga fler verksamheter ska privatiseras.

SÄNKTA AVGIFTER.

Vi vill ta bort ambulansavgiften och sänka patientavgifterna i akutsjukvården. Vi vill även att Folktandvården återgår till att följa taxorna i referensprislisan.

BILLIGARE KOLLEKTIVTRAFIK.

Vi vill införa rabatterade resor för vissa grupper som studenter och pensionärer, samt avgiftsfria resor på sommaren för unga.

STÄRKT STÖD TILL FOLKBILDNING.

Vi vill att studieförbunden ska få årligen uppräknade bidrag och ge ekonomiskt stöd till länsbildningsförbundet.

TILLRÄCKLIGA RESURSER TILL VÅRDEN.

Mer pengar till vårdcentralerna. En större del av de medel som går till sjukvården ska riktas till primärvården.

ARBETSTIDSFÖRKORTNING.

Vi vill införa sex timmars arbetsdag i någon verksamhet som har svårt att rekrytera och behålla personal. Vi vill även införa förkortad arbetstid för personal över 62 år för att kunna behålla dem längre.

FOLKHÄLSAN.

Vi vill att det ska finnas fungerande ungdomsmottagningar i alla kommuner. Vi vill även att självhjälpsgrupperna ska återinföras.

MILJÖ OCH KLIMAT.

Vi vill att regionen ska sätta upp solceller vid nybyggnation. Vi vill också att regionen inför återvinningsbara förbrukningsartiklar. Dessutom vill vi att regionen lämnar flygplatsbolaget och öronmärker dessa pengar till klimatsatningar i kollektivtrafiken.

